

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Keysers gt. 5
0165 Oslo

22 99 46 00
dnv@vetnett.no
www.vetnett.no

Oslo, 12. april 2022

Veterinærforeningens innspill til arbeidet med stortingsmelding om folkehelsepolitikken.

Veterinærforeningen har merket seg at Helse- og omsorgsdepartementet ønsker innspill til arbeidet med neste folkehelsemelding fra aktører i alle samfunnssektorer. Vi oppfatter dette som et signal om at departementet ser betydningen av en «Én Helse»- tilnærming til fremtidens folkehelsearbeid og griper derfor med glede muligheten til å svare på denne høringen. Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer. Våre medlemmer arbeider med dyrehelse, dyrevelferd, beredskap, mattrygghet og folkehelse over hele landet. Vi har en stor andel av våre medlemmer bosatt og sysselsatt i små kommuner i distrikts-Norge.

Veterinærer og folkehelse

Dyrehelsepersonell har et lovpålagt ansvar for å bidra til god dyrehelse, forsvarlig dyrevern, trygg mat og ivaretagelse av miljøhensyn.

Covid-19, nylige utbrudd av høypatogen fugleinfluenza, gjentagne utbrudd av matbåren smitte og forekomsten av MRSA i norsk svineproduksjon har minnet oss på den nære sammenhengen mellom sykdom hos dyr og sykdom hos mennesker. Veterinærenes kunnskap om patologi, mikrobiologi, parasittologi, epidemiologi og strålevern er andre eksempler på fagfelt av stor betydning for folkehelse. Likeså er temaer som antibiotikaresistens og forekomst av øvrige zoonoser (sykdommer som smitter mellom mennesker og dyr) sentrale veterinære arbeidsområder. Veterinærer bidrar gjennom hele næringskjeden fra jord og fjord til bord til produksjon av sunn og trygg mat fra fisk og dyr.

Livet etter pandemien

Hvordan kan erfaringer fra pandemien bidra til et bedre folkehelsearbeid?

Veterinærer må i større grad involveres i lokalt beredskapsarbeid. Kommunale beredskapsplaner må legge til rette for tenking og koordinering på tvers av sektorer og fagdisipliner i krisesituasjoner. Det er i dag ingen sektorovergripende myndighet som sørger for bred beredskapssamhandling på departementsnivå. Nederst i

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

forvaltningspyramiden står den enkelte kommune som i sitt beredskapsarbeid støtter seg til DSB's mål for kontinuitetsplanlegging. Det er spesielt viktig at mindre kommuner med begrensede ressurser til å oppfylle alle oppgaver de er pålagt, involverer tilgjengelig lokal kompetanse som veterinærer i arbeidet med komplisert tverrsektoriell beredskapsplanlegging. Dette kan med fordel organiseres interkommunalt, der det er hensiktsmessig. Det lokale arbeidet med beredskap og planverk bør styrkes og det bør legges til rette for stor fleksibilitet i forvaltningen i kritesituasjoner. Arbeidet med Folkehelsemeldingen bør koordineres med det pågående arbeidet i totalberedskapskommisjonen på relevante områder.

Vi vil også understreke behovet for å øve jevnlig sammen på kriser som rammer på tvers av sektorer. Vi kan ikke fortsette i et spor der håndtering av og erfaringer fra, hendelser i sanntid erstatter gode planer og øvelser.

Folkehelsearbeid i kommunene

Hvordan kan ulike aktører bidra til å forsterke folkehelsearbeidet i kommuner og fylkeskommuner?

Veterinærer hadde tidligere i mange kommuner et ansvar for fagfeltet miljørettet helsevern. I forbindelse med opprettingen av Mattilsynet og endrede forvaltningsstrukturer ble de lokale veterinærene hovedsakelig rene klinikere og kommunene mistet verdifull veterinær kompetanse. Veterinærer hadde tidligere og kan igjen ta ansvar for mange viktige kommunale oppgaver innen miljørettet helsevern. Dette omfatter for eksempel kommunal forvaltning av vannkvalitet, strålevern, inneklime m.v.

Utvikling av et bærekraftig husdyrhold bidrar til god folkehelse på flere måter. Framtidens husdyrhold må utvikles ved å ta hensyn til dyrehelse, mattrygghet, og miljø/ klima. Veterinærforeningen har tatt til orde for at Norge bør øke sin matproduksjon og at økt bruk av beiteressurser til animalsk matproduksjon er et viktig satsningsområde. Kommunal forvaltning av arealer og landbruksnæring legger grunnlaget for viktige rammevilkår for lokal matproduksjon og friluftsliv. Dette er faktorer som i sin tur bidrar til bolyst og god folkehelse.

God psykisk helse og livskvalitet

Hvordan kan samfunnsrettede tiltak innrettes for å fremme god psykisk helse og livskvalitet?

Kontakt med sports- og familiedyr er vesentlige for den mentale folkehelsen. Det kraftige oppsvinget av antall hunder/kjæledyr i norske husholdninger i CoVid-perioden understreker dette fenomenet. Hunder og hester brukes i såkalt «Dyreassisterte intervensjonen» og faget undervises ved Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet (NMBU). Hunder er også en viktig del

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

av akuttberedskapen i helsevesenet i form av ulike typer redningshunder. Hunder bidrar til økt livskvalitet blant sårbare grupper, for eksempel som førerhunder og servicehunder. I dette perspektivet er det viktig å legge til rette for at sports- og familiedyr finner sin plass i boligområder og tilknyttede rekreasjonsområder.

Ny kunnskap og innovasjon

Innen hvilke områder er det et særlig behov for mer kunnskap?

I høringsbrevets avsnitt om klima og helse angis det at matproduksjonen og sammensetningen av kostholdet har betydning for både helse og klima. Vi vil understreke at norsk animalsk matproduksjon er unik i verdenssammenheng. Det brukes så og si ikke antibiotika og vi har en svært god sykdomsovervåking og kontroll på dyrehelsen. Likevel trengs det mer kunnskap om hvordan vi kan bli enda mindre avhengig av å bruke antibiotika – både til folk og dyr.

Vi trenger også betydelig mer kunnskap om hvordan et riktig og individuelt tilpasset kosthold kan brukes både forebyggende og terapeutisk til mennesker. Korrekt fôring med tilstrekkelig og riktig sammensatt fôr er den viktigste forutsetningen for god dyrehelse. Vi tenker at veterinære og humane fagmiljøer innen ernæring vil kunne ha utbytte av å samarbeide. Vi trenger mye mer lett tilgjengelig kunnskap om hvordan moderne industrifremstilt og ultra-prosessert mat påvirker både den fysiske og psykiske folkehelsen. Jakten på nye proteinkilder for å dekke ernæringsbehovet i en stadig mer tallrik befolkning på en bærekraftig måte utløser også et stort kunnskapsbehov der både insekter, alger og grantrær er aktuelle temaer.

Bruk av eksisterende vaksiner og annen immunterapi samt utvikling av nye preparater for å håndtere komplekse autoimmune sykdommer er et annet område som har behov for ny kunnskap og innovasjon.

Sikker og riktig bruk av genteknologi og genredigering (Crispr-teknologi) krever fortsatt mye forskning og utvikling for å bli det verktøyet vi ønsker oss for å håndtere utfordringer som kreft og medfødte syndromer og sykdommer slik at overlevelse og livskvalitet kan bedres for disse gruppene.

Strukturelle virkemidler i folkehelsearbeidet

Bør regelverket innen folkehelseområdet styrkes og i så fall innen hvilke områder og hvordan?

Sirkulærøkonomi og nye tanker om bruk av for eksempel avfall som fôrressurs for insekter som i neste omgang blir en proteinkilde for mennesker eller dyr krever både ny kunnskap, innovasjon og regelverksutvikling.

Vi vil også trekke frem den forestående revisjonen av dyrehelsepersonelloven som viktig for folkehelsen. Særlig to

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

elementer må på plass her. Det ene er en hjemmel for å kunne føre tilsyn med at kommunene oppfyller sin lovpålagte plikt til å sørge for tilfredsstillende tilgang til tjenester fra dyrehelsepersonell. Det andre er en innskjerping og avklaring av det såkalte medhjelperbegrepet for å sikre at administrering av antibiotika til matproduserende dyr bare skjer under veterinær kontroll.

Veterinærforeningen har tidligere tatt til orde for at innføring av veterinærmedisinforordningen EU 2019/6 burde ledet til et skille mellom eksisterende lov om legemidler og en ny lov om veterinære legemidler, slik at veterinære legemidler med tilhørende forskrifter hjemles i en helt ny lov. Dette ville vært ryddigere og gjort tilgjengelighet og informasjon, samt regelverksetterlevelse vesentlig enklere for tilgang, bruk av og tilsyn med veterinære legemidler. E-helsedirektoratets pågående prosjekt om grunndata på legemiddelområdet er ytterligere et eksempel på et område der bruk av veterinærmedisin må hensyntas og inkluderes. Enhver bruk av legemidler til dyr påvirker direkte og indirekte folkehelsen da legemiddelrester kan havne både i maten og i miljøet.

Marie Modal
Generalsekretær

Ellef Blakstad
Fagsjef